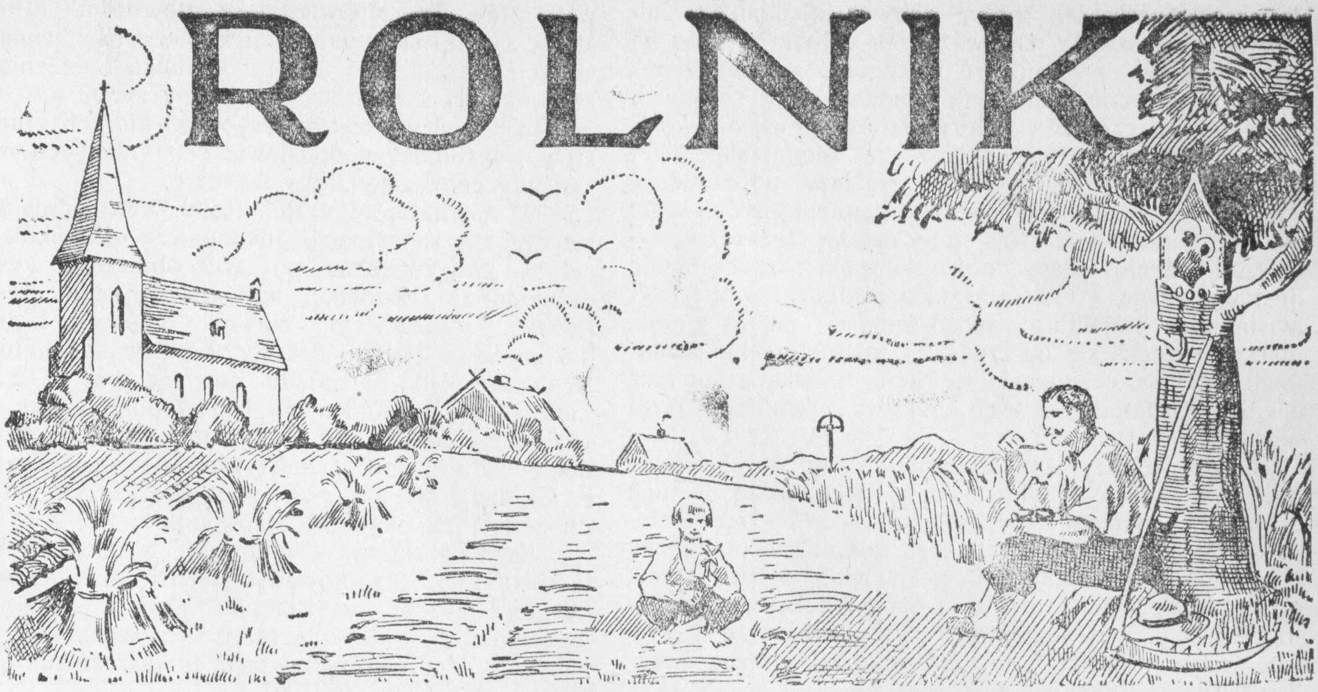
ROLNIK

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy".

Rok V. **Nowemiasto, dnia 5 marca 1931.** **Nr. 8**

Jak pracować powinno kółko rolnicze.

Rolnicy, zrzeszeni w kółkach rolniczych, rozumieją, że cel, dla którego zawiązali dobrowolnie zrzeszenie, polega na wspólnem zaspakajaniu swoich potrzeb czyli samopomocy, jak również na otrzymywaniu wskazówek, udzielanych im przez ludzi nauki i doświadczenia, a dotyczących ulepszenia warsztatów rolnych. Prócz tego kółka zajmują się ułatwieniem sprowadzenia dla swoich członków nawozów pomocniczych, pasz treściwych, nasion, węgla, materjałów opałowych w taki sposób, ażeby dostać dobry i tańszy towar. Chcąc sprzedać dobre zboże i inne produkty rolnicze, jak owoce, drób, mięso, mleko i t. p. — trzeba produkować je w dużych ilościach, w jednakowych gatunkach, dobrej jakości i dobrze trzeba je na rynek przygotować. Do wszelkich poczynań, które mają drobnym rolnikom przynieść pośrednią lub bezpośrednią korzyść, niezbędne jest zrzeszenie, podzielenie ról między zrzeszonych i posłuszeństwo wybranym władzom kółka rolniczego.

Żeby kółko rolnicze mogło być żywotne, t. j. aby zrzeszeni rolnicy stale i z zainteresowaniem brali w nim czynny udział, musi zarząd kółka rolniczego nakreślić sobie wyraźny program działania i z uporem wprowadzać go w życie. Programy takie układa się zależnie od warunków, w jakich się pracuje. Program powinien obejmować: ulepszenie hodowli, celem osiągnięcia lepszego udoju czyli, żeby krowy dawały przeciętnie rolnikom np. 2.500–3.000 litrów rocznie zamiast 1000, jak jest dotychczas, a dalej zorganizowanie przy kółku rolniczem zlewni mleka lub maślarni, postawienie do krycia krów buhaja zarodowego, kontroli mleczności, jednem słowem zrobienie wszystkiego w dziedzinie mleczności, co jest wskazane, ażeby krowy dawały rolnikom możliwie największe korzyści. W innem kółku rolniczem mogą sobie rolnicy postawić za zadanie osiągnięcie z morgi pola przeciętnie 14 c. m. zboża, w innem ziemniaki, w innem siana, zrobienie meljoracji i t. p. urządzeń, które umożliwią rolnikom uzyskanie mniejszym nakładem pracy większych korzyści z gospodarstwa.

Poza sprawami, związanemi ściśle z dochodem z gospodarstwa, jest cały szereg spraw natury ogólnokulturalnej, jak: urządzenie bibljoteki rolniczo-oświatowej, pobudowanie domu ludowego, w którym mieściłaby się kasa Stefczyka, mleczarnia, przychodnia lekarska, bibljoteczka i czytelnia, łaźnia, sale zebrań i przedstawień oraz uniwersytet ludowy. Następnie trzeba rolników wychowywać i przyzwyczajać do karności organizacyjnej. Wolno im na zebraniu zgodzić się na jakieś nowe ulepszenie lub nie, ale uchwały własne powinni wszyscy z największą dokładnością wykorzystać. Tylko zorganizowani i organizacyjnie karni rolnicy są zdolni do poważnych wysiłków i mogą mieć pewność, że zamierzenia ich będą urzeczywistnione. Same uchwały i złożenie podpisów jeszcze nic nowego nie stwarzają. W kółku rolniczem musi panować ład i porządek. Każdy projekt powinien być ujęty w określonej formie w książce protokółów, z zaznaczeniem, kto z kółkowiczów podjął się jego wykonania. Na następnem zebraniu powinno się odczytać protokół i powołać tego: kto podjął się wykonania projektu, ażeby zdał sprawozdanie z tego, co w tej sprawie zrobił. Nad sprawozdaniem powinna być przeprowadzona dyskusja i rozważenie sposobu dalszej pracy.

Wszyscy, którzy z pomocy stowarzyszenia dobrowolnego chcą korzystać, powinni opłacać regularnie składkę członkowską w wysokości ustalonej na walnem zebraniu. Na wszystkie, przez kółko rolnicze dane członkowi udogodnienia, jak n. p. dostarczenie mu nawozów sztucznych, pasz treściwych, nasion i t. p. na kredyt, powinien każdy z członków złożyć zarządowi weksel na sumę, wyrażającą wartość towaru. – Zarządy kółek rolniczych powinny być upoważnione do ściągania należności na 3 tygodnie przed

terminem płatności, poto, żeby z niedbałych lub zobowiązania swoje lekceważących członków, móc na czas ściągnąć przymusowo należność, natomiast potrzebującym dać należytą pomoc. Niesolidnych i niedbałych członków należy stanowczo usuwać.

Całą pracę, którą kółkowicze zamierzają na terenie swojej pracy wykonać, należy podzielić na etapy i rozpocząć ją od spraw najpilniejszych, które wszyscy odczuwają. Następnie należy nie rozpoczynać tak długo pracy nowej, dopóki rozpoczęta nie jest wykonana. Gdy powstaną trudności w urzeczywistnieniu projektu z nieświadomości jak to zrobić, należy zwrócić się po radę do instruktora lub światłego rolnika, zapoznać się z nią i dalej uzupełniać swoje wiadomości z tego zakresu z książek i gazet fachowych.

Gdy rolnicy przystąpią solidarnie do zbiorowej pracy w kółkach rolniczych, to zgromadzą w nich najlepszy element wiejski, ujmą w swoje ręce całokształt spraw rolniczych na terenie swojej pracy i nadadzą jej taki kierunek, jaki, po rozważeniu, uznają dla ogółu rolnictwa, danej okolicy za najkorzystniejszy. Pamiętajmy wszyscy o tem, że w Polsce może być tylko to, czego my własną pracą i wspólnym wysiłkiem dokonamy. J. G.

KOMUNIKATY

Komunikujemy konkursistom i konkursistkom, że już nadeszły nagrody dla sekcyj 1 nagr. I klasy, 1 nagr. II. kl. i 2 nagr. II klasy. Nagrody należy podjąć najpóźniej do **dnia 10 marca rb.**

Instr. i Sekr. Pow. P. T. R.

W sprawie sprawozdań rocznych prosimy Zarządy Kółek Roln. tych Kółek, które zalegają z nadesłaniem sprawozdań rocznych, aby takowe jak najprędzej nadesłały do Instruktorjatu Pow. Pom. Tow. Rol. w Nowemmieście.

Zarazem przypominamy o regularnem nadesłaniu sprawozdań z odbytych zebrań.

Saletrzak i Wapnamon.

Nadeszła przesyłka do biura naszego, zawierająca nawozy sztuczne Saletrzak i Wapnamon amonu dla przeprowadzenia próbnych doświadczeń na terenie Kółek Roln. Po odbiór powyższego nawozu zechcą Kółka Rolnicze zgłaszać się do biura Instruktorjatu P. T. R.

Podajemy do wiadomości członków naszych osadników z parcelacji, że w dniu 15. kwietnia r. ub. zwróciliśmy się do Pana Ministra Reform Rolnych z memorjałem, przedstawiając konieczność w związku z wyłaniającym się kryzysem w rolnictwie wydania zarządzeń, zmierzających do utrzymania osadnictwa na Pomorzu, którego stan gospodarczy zaczynał budzić coraz większe obawy.

Nasze postulaty, które znalazły całkowite poparcie u Pana Prezesa Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Grudziądzu i przedkładane były Panu Min Ref. Roln. osobiście przez prezesa PTR. p. Jana Donimirskiego, były następujące:

a) obniżenie oprocentowania od zakredytowanej sumy długu, ciążącej na osadach z polskiej parcelacji, b) skasowanie pobierania jednego procentu rocznie dodatku admin. na rzecz Państw. Banku Roln., c) udzielanie osadnikom 5 ulgowych lat, wolnych od płacenia rat, celem umożliwienia im normalnego zagospodarowania się i doprowadzenia swych warsztatów do odpowiedniej rentowności. Pozatem, stojąc ciągle na stanowisku konieczności zmiany instrukcji szacunkowej osad w kierunku obniżenia norm szacunkowych gruntów, czyniliśmy starania o spowodowanie rewizji szacunków osad, których grunta zostały wycenione na podstawie cen rynkowych w okresie, gdy ceny ziemi były wysokie.

W rezultacie Min. Ref. Roln., uwzględniając nadzwyczaj ciężką sytuację gospodarczą osadników z parcelacji, zarządziło na początek obniżenie wysokości pobieranego dodatku administracyjnego na rzecz Państw. Banku Roln., zniżając takowy z 1 proc. na 0,6 proc., co zostało uskutecznione w końcu roku ub. Następnie Min. zarządziło powołać przy Okr. Urz. Ziemsk. w Grudziądzu Komisję Opinjodawczą dla rewizji szacunków osad, do której Pom. Tow. Roln. delegowało swego przedstawiciela w osobie osadnika p. Głodka z Kręgu, pow. starogardzki, członka Zarządu pow. PTR. na pow. Starogard.

Komisja zaczęła urzędowanie w ostatnim kwartale roku ub. i przeprowadza rewizję szacunków osad, na które jeszcze przewłaszczenie nie zostało udzielone. Składać wnioski o obniżenie szacunków mogą nabywcy osad, których szacunek jeszcze nie uprawomocnił się.

Ostatnio został wydany przez Pana Ministra Reform Rolnych okólnik z dnia 12 lutego rb., który obniża o 2 proc. w stosunku rocznym na przeciąg dwuch lat, poczynając od 1 lipca 1930 r., oprocentowanie od całkowitej zakredytowanej reszty ceny kupna osady wszystkim tym nabywcom, których osady zostały oszacowane na podstawie instrukcji szacunkowej z 26. IV. 1928 r. i którym zostały już wydane orzeczenia o przeniesieniu tytułu własności i ściąganie rat przekazane zostało Państw. Bank. Roln. W wyniku tego osadnik, zamiast płacić 5 proc., będzie płacił 3 proc. od zakredytowanej sumy w ciągu powyżej wskazanych 2 lat.

Reasumując powyższe, osadnicy z parcelacji płacić będą obecnie rocznie od każdych 100 zł zakredytowanej reszty ceny nabycia osady przy 41-letniej amortyzacji zamiast 6 zł 78 gr, płaconych dotychczas, 4 zł 38 gr, które składa się z 3 proc. na oprocentowanie, 0,6 proc. dodatku administracyjnego, 0,78 proc. na amortyzację.

Zostały również udzielone pewne ulgi dla właścicieli ośrodków, sprzedanych z przetargów.

Dalsze szczegółowe informacje, tyczące się okólnika Pana Ministra Ref. Roln. z 12 lutego rb. podamy w najbliższym czasie do wiadomości członków naszych. Dyrekcja P. T. R.

W sprawie ubezpieczeń ogniowych.

Zawiadamiamy członków naszych, że na podstawie stwierdzonych dotąd doniesień, wielu rolników pokrywa nowo przybudowane szałasy (remizy) miękkiem pokryciem np. słomą wzgl. trzciną. Ponieważ tego rodzaju budowle, postawiane przy budynkach masywnych wzgl. twardokrytych, muszą być zgłoszone do Tow. Ubezpieczeń, ażeby w razie pożaru Tow. Ubezp. nie robiło trudności przy wypłacie odszkodowania pogorzelowego, radzimy zamiast słomą wzgl. innym miękkiem pokryciem, pokrywać dachy twardym dachem.

Przykład: Gospodarz X. ma ubezpieczoną stodołę z drzewa, twardo krytą np. papą na 10 000 zł. Od powyższej sumy płaci 10 proc,, czyli 5 zł od tysiąca złotych, co równa się składce 50 zł od 10 000 zł sumy ubezpieczeniowej. Do tej stodoły już po zawartem z danem Tow. Ubezpieczeń ubezpieczeniu

przybudowuje szałas, np. w szczycie stodoły i pokrywa ten szałas słomą. Od tej chwili istnieje niebezpieczeństwo pożaru również i dla stodoły. Zatem od 10 000 zł sumy ubezpieczeniowej powinien gospodarz uiścić składkę 12 proc. czyli 12 zł od tysiąca zł czyli dopłaca do ubezpieczenia stodoły li tylko z tytułu pokrycia dachu przybudówki słomą 7 zł od 1000 zł sumy ubezpieczeniowej czyli rolnik przy budowli twardo krytej płaci od 10 000 zł 50 zł, składki zaś w wypadku drugim pod miękkiem pokryciem 120 zł składki od 10 000 zł. Różnica w opłacie składki wynosi 70 zł, co równa się 120-procentowej podwyżce. Rolnicy powinni zatem we własnym interesie pokrywać dachy mniejszych objektów, przeważnie przybudówek, co się najczęściej, zdarza dachem twardym. Do twardego dachu zalicza się następujące materjały: Eternit, blacha, dachówka, łupek i papa ewt. materjały pokrewne. Zaś do miękkiego pokrycia zaliczają się następujące materjały: słoma, trzcina, szyndel etc. Zaznacza się, że składki ubezpieczeniowe zostały z powodu licznych pożarów z dniem 1 lipca 1930 r. znacznie podwyższone we wszystkich towarzystwach, znajdujących się na terenie Pomorza. Zatem nowe ubezpieczenie, ubezpieczenia na nowo podwyższające się względnie te, które się obecnie zniża, będą obliczane według nowej taryfy. Ażeby uniknąć w płaceniu zbyt wygórowanej składki ubezpieczeniowej, powinni ubezpieczeni od ognia z całą bezwzględnością zwalczać plagę pożarów i podpalacza podawać do sądowego ukarania. Zaznacza się przytem, że np. Pom. Stow. Ubezpieczeń wyznacza 1000 zł nagrody dla tego, który wykryje podpalacza, tak, żeby Towarzystwo mogło go pociągnąć do odpowiedzialności sądowej. Na podpalaczy obowiązują surowe kary. Plaga pożarów zatacza w naszym powiecie coraz szersze kręgi. Składka ubezpieczeniowa coraz bardziej podwyższać się będzie, o ile pożary nie ustaną. Musimy sobie zdać sprawę z tego, że pieniądze na Tow. Ubezpieczeń muszą złożyć wszyscy ubezpieczeni, którzy dzisiaj przy tak ciężkich warunkach życiowych, katastrofalnem położeniu rolnictwa i tak uginają się pod nadmiarem ciężaru, a składka ubezpieczeniowa stale podwyższana bywa. Składka ta dopiero wówczas obniżona zostanie, o ile wypowiemy bezwzględną walkę pożarom i o ile pożary ustaną. Dodać tu należy, że znajduje się, niestety, pomiędzy nami bardzo wielu ubezpieczonych, którzy w odszkodowaniu pogorzelowem szukają źródła dochodu. Otóż tu przestrzec musimy ubezpieczonych, że w pierwszym rzędzie spalona zagroda wzgl. tylko pojedyńczy budynek musi być na nowo odbudowane. Ubezpieczony w razie pożaru otrzymuje dopiero po rozpoczęciu budowy pół składki, a drugą połowę odszkodowania pogorzelowego dopiero po wykończeniu budowy. O wykończeniu budowy należy zawiadomić odnośne Towarzystwo Ubezpieczeniowe, co należy również udowodnić zaświadczeniem wójta.

Zaleca się również szacować budynki wszelkiego rodzaju co 5 lat przez budowniczego-rzeczoznawcę.

Przykład. X. ubezpieczył swoje budynki w r. 1928, kiedy drzewo budulcowe kosztowało ca 80 zł za 1 mp. Obecnie drzewo budulcowe kosztuje ca 40 zł za 1 mp. Zatem ubezpieczenie np. stodoły, zawarte w r. 1928, ze względu na zniżkę budulcu powinno być conajmniej o 40—50 proc. zniżone, gdyż wybudowanie nowej stodoły kosztowałoby dzisiaj o 50 proc. taniej. Pozatem budynek amortyzuje się, co również będzie potrącane w ewt. odszkodowaniu pogorzelowem. Dalej nie należy nigdy ubezpieczać budynków wszelkiego rodzaju powyżej wartości, gdyż odszkodowanie nigdy nie będzie równe sumie ubezpieczeniowej, a wartości budynku po potrąceniu amortyzacji. Poco wtenczas opłacać niepotrzebnie wygórowane składki od za wysoko pozawieranych ubezpieczeń.

Wskazówki i rady praktyczne.

Czyszczenie wody w studni.

Często na wsi słyszeć można skargi, że niema dobrej wody do picia. Najstaranniejsze czyszczenie studni nic nie pomaga; woda jest niedobra, mętna, ma nieprzyjemny, stęchły smak i niemożliwa do picia. Chcąc polepszyć taką wodę, trzeba najpierw wyczyścić jak najlepiej studnię i przekonać się, jeżeli studnia jest drewnianą, czy deski lub pale nie są zgniłe. Wszelkie nadpsute deski zastąpić natychmiast nowemi. Najlepiej obmurować studnię kamieniami albo szklaną cegłą, ale naturalnie trzeba się zawsze zastosować do źródeł. Po wyczyszczeniu studni należy dno wysypać na 2,5 centym. wapiennym pyłem, a ściany wybielić grubo wapiennym mlekiem. Nazajutrz wyczerpać nagromadzoną wodę, ściany wytrzeć doskonale staremi, ostremi miotłami, spłukać je i dno również zmyć należycie. Teraz nasypać na dno węgli drewnianych i pokryć je warstwą poprzednio umytych kamieni (krzemieni). Po dwóch dniach będzie woda czystą i przezroczysta i smak jej będzie bardzo dobry. Takie czyszczenie studni i wody powinno się odbywać dwa lub trzy razy na rok.

Wszelkie robactwo skórne

u zwierząt domowych wytępić najlepiej wcieraniem maści, zmieszanej z 2 części benzyny i 15 części szarego mydła.

Paszenie bydła słomą.

Mierne paszenie słomą i sianem, obok zwykłej pożywnej paszy, nie jest dla bydła roboczego oraz krów wcale szkodliwem, natomiast bydłu młodocianemu, jako i przeznaczonemu na tuczenie nie należy dawać słomy. Dojnym krowom trzeba też dawać słomy niewiele, inaczej bowiem nabiera mleko ostrego i gorzkiego smaku, mianowicie po słomie owsianej i jęczmiennej. Masło jest twarde, kruszy się i ma także smak nieprzyjemny.

ZE ZEBRAŃ KÓŁEK ROLNICZYCH

Zwiniarz. Dnia 15. II. rb. odbyło się Walne zebranie Kółka Roln., które zagaił p. prezes Czapliński w obecności 31 czł. Po przeczytaniu protokółu z przeszłego zebrania przez sekretarza, przeczytał p. Prezes okólniki z P. T. R. i P. I. R. oraz warunki sekcyj przysposob. roln, polecając członkom, by przystąpili do nich licznie. W dalszym ciągu mówił p. Prezes o wapnowaniu ziemi i zamówieniu wapna, lecz czł. z powodu kryzysu gospod. nieprzychylnie przyjęli powyższą propozycję. Następnie zabrał głos ks. adm. Goebel, polecając wapnowanie i uprawę lucerny, która daje rolnikowi dużo paszy dla inwentarza. Nastąpiło sprawozdanie zarządu, poczem przystąpiono do wyboru nowego, w skład którego weszli pp. jako prezes Czapliński Jan, zast. prez. ks. adm. Goebel, sekr. Zakreta Józef, zast. sekr. Orzechowski Józef, skarbnika Kikut Agaton. Po dokonanym wyborze powzięto następujące uchwały. 1. Zaproszenie kontrolera mleka z wykładem na zebranie następne. 2. Utworzenie funduszu sztandarowego i to przez wpłacanie do kasy kółka odpow. składek. 3. Zebrania odbywać się będą w II niedzielę po pierwszym każdego miesiąca po nabożeństwie. Ks. adm. Goebel wspomniał o zakupieniu bibljoteki dla kółka.

Na tem zebranie zakończono. sekr.

Skarlin. Plenarne zebranie Kółka Roln. 8. 2. rb. przy udziale 18 czł. zagaił prezes p. Otrembski. Po odczytaniu przez sekr. protokółu z ostatniego Walnego zebrania nastąpił wykład na temat: Dlaczego jest nauka rolnikowi koniecznie potrzebna. Po dłuższej rzeczowej dyskusji powzięto uchwałę, aby Pom. Stow. Ubezp. udzielało prolongaty w zapłacie składki ubezpieczeniowej i przyjmowało na pokrycie weksle.

Następne zebranie uchwalono na 8. III. 31, na które zaproszono prelegenta z wykładem o zasiewach wiosennych. Sekr.

Mroczno. Dn. 1 bm. odbyło nasze Kółko Roln. swoje plenarne zebranie, na które stawiło się 30 czł. Po zagajeniu zebrania i odczycie prezesa Przeczewskiego odczytane zostały komunikaty P. T. R. W rezultacie założono jedną sekcję przyspos. roln. z uprawą ziemniaków. Powzięto również uchwałę w sprawie obniżenia podatku od trzeciego posiadanego psa z 30 na 5 zł.

Sprawa urządzenia zbiornicy jaj była przez członków żywo omawiana i postanowiono z wiosną taką zbiornicę zorganizować.

Po omówieniu spraw lokalnych zebranie zamknięto. Sekr.

Grodziczno. Walne Zebranie Kółka Roln. odbyło się 2 bm., które prezes zagaił. Po załatwieniu ważniejszych punktów przystąpiono do wyboru nowego zarządu, w skład którego weszli pp. Straszewski z N. Grodziczna, w.-prezes J. Jaroszewski z Linówca, sekr. K. Lange z N. Grodziczna, skarbnik L. Fonferek. Następnie uchwalono rezolucję, aby P.T.R. wpłynęło na Rząd, aby rolnikom ulżyć w podatkach gruntowych, dochodowych, socjalnych. Sekr.

Prątnica. Miesięczne zebranie Kółka Roln. odbyło się 8. 2. rb. przy udziale 24 członków. Zebranie zagaił prezes p. Jakubowski, który również wygłosił wykład o chowie drobiu, a sekr. Bielicki wygłosił odczyt na temat: Zaraza u bydła.

Uchwalono protest przeciwko ściąganiu 3 zł od 1 marki gruntowego podatku od wypadków. Postanowiono również zorganizować zbiornicę jaj. Wpłynął wniosek, aby nawozy sztuczne obniżono o 50 proc., gdyż 20 proc. jest stanowczo zamało. Następnie przyjęto 10 nowych czł. i zebranie zamknięto.

Następne zebranie odbędzie się 8. 3. o godz. 12. Sekr.

Tuszewo. Zebranie Kółka Roln. odbyło się 8. 2. rb. przy udziale 19 czł. oraz 2 gości, które zagaił prezes p. Przasnyski. Po przeczytaniu przez sekr. protokółu z poprzedniego zebrania, p. prezes odczytał komunikaty, poczem wygłoszono odczyt o uprawie lucerny, nad czem dłużej dyskutowano. Po wpisaniu kilku członków, zamówieniu węgla i omówieniu spraw lokalnych zebranie zamknięto.

Kazanice. Kółko Roln. odbyło swoje zebranie 8. 2. rb., na które stawiło się 25 czł. Zebranie zagaił prezes, zaś na temat: „Jak jest, a jak być powinno" wygłosił referat sekretarz p. Bunke.

Po omówieniu spraw lokalnych zebranie p. prezes solwował. Sekr.

Wonna. Miesięczne zebranie Kółka Roln. odbyło się 8. 2. rb., które zagaił p. prezes. Następnie odczytał sekretarz protokół z pierwszego i walnego zebrania. P. Iwicki wygłosił aktualny referat p. t. „O możliwych oszczędnościach w gospodarstwie rolnem". Po rzeczowej dyskusji odczytano komunikaty P. T. R., a w wolnych głosach uchwalono wystosować wniosek do P. T. R. o interwencję w sprawie zniżki taksy na drzewo opałowe i użytkowe. Na tem zebranie zamknięto. Sekr.

Samplawa. Dn. 9. 1. rb. odbyło się zebranie czyli Kurs Rolniczy, zorganizowany przez tut. Kołko Roln., przy udziale 42 czł., 10 gości i 12 niewiast. Zebranie zagaił wiceprezes p. Raszkowski, witając na wstępie p. inż. Polakowskiego, p. dyr. Pieszczocha, wszystkich gości i członków. Następnie zabrał głos. p. inż. z P. T. R., omawiając szczegółowo dzisiejsze położenie rolnika, ktore, jak się każdemu wydaje, jest obecnie bez wyjścia, lecz według szan. preleg. jest ono do przetrwania, tylko trzeba wiedzieć, jak zastosować gospodarstwo, żeby kryzys przetrwać. Najlepiej, jeżeli drobny rolnik zaprowadzi u siebie w gospodarstwie t. zw. samowystarczalność, to znaczy produkować tanio, dużo i dobry towar i żeby jak najmniej kupować. Dalej, żeby system gospodarstwa skierować w kierunku rolniczo-hodowlanym, zastosować płodozmian, zmieniać odmiany zbóż, pogłębiać glebę, przedstawiając zarazem kilka wzorów, jak pole podzielić na różnopolowe. Następnie poruszył sprawę, jak powinien się rolnik obchodzić z mierzwą, polecając budować gnojownie, gdyż w tym kierunku gospodarz za mało się interesuje. Co do działu hodowlanego wskazał na trzy główne i to: hodowlę bydła, świń i kur. Podkreślił poważną opłacalność intensywnego i racjonalnego odżywiania krów mlecznych, polecając młodych sztuk trzymać tylko w stosunku 4 krów 1 szt. młodą, 6 krów 2 szt., tam gdzie się mleko oddaje do mleczarni. Tak samo polecał szan. mówca zainteresować się warzywnictwem i sadownictwem. Referat był bardzo pouczający i zachęcający do dalszej, intensywnej i racjonalnej gospodarki roln., czego dowodem była bardzo ożywiona dyskusja.

Następnie zabrał głos p. dyr. szkoły Roln. z Byszwałda p. Pieszczoch, mówiąc na temat „Jak uprawiać lucernę i jakie korzyści przynosi w gospodarstwie". Polecał gorąco uprawiać ją choć tylko na początku w minimalnej ilości, ażeby mieć całe lato zieloną paszę dla inwentarza. Także i ten temat wywołał nader ożywioną dyskusję.

Po omówieniu jeszcze kilku spraw solwował p. prezes dzisiejsze zabranie. sekr.

Dębień. Zebranie Kółka Roln. 16 bm. zagaił prezes Kroplewski. Sekr. Stryjkowski odczytał protokół z ostatniego zebrania i zdał szczegółowe sprawozdanie kasowe, wygłosił referaty na temat: 1. Sposoby i znaczenie wapnowania, 2. „Częściowe zastępowanie zbóż kłosowych paszą zieloną dla bydła". Wywiązała się ożywiona dyskusja i postanowiono zakupić wyki zimowej na paszę zieloną dla bydła. W wolnych głosach p. Prezes w rodzaju pogadanki podał kilka rzeczowych uwag o racjonalnem żywieniu krów. Na koniec wpłynął wniosek założenia mleczarni spółdzielczej i składnicy jaj.

Lubawa. Dn. 8. 2. rb. odbyło się zebranie Kółka Roln., które zagaił prezes p Tułodziecki przy udziale 17 czł. Po odczytaniu protokółu z ostatniego zebrania, odczytał p. Prezes komunikaty o sekcji przysp. młodzieży rolnej oraz wywozie jaj za granicę i jego możliwości rozwojowej na Pomorzu, poczem nastąpiła dyskusja.

Dalej zebrani poruszyli sprawę obecnie niskich cen za płody rolne w stosunku do drogich artykułów przemysłowych. Wobec tego zebrani domagali się, 1. aby centrala stanowczo się domagała obniżenia taryfy kolejowej, 2. wyrównania cen produktów przemysłowych do produktów rolnych, 3. aby niektóre artykuły, np, cukier, sól itd., zostały zwolnione od akcyzy, 4. aby obniżono taksę na drzewo opałowe, jak i użytkowe, 5. obniżenia opłaty kas chorych i ubezpieczalni krajowej, 6. aby centrala zajęła stanowisko należyte co do krzywdzącego stosunku ceny ospy 7,25 do żyta 7,50 zł. Powyższy stosunek odbija się ujemnie na rozwoju polskiej hodowli i na dłuższą metę jest zabójczym.

Na tem zebranie zakończono. Sekretarz.

Rolniku, jeżeli pragniesz postępu wsi polskiej, wstąp do Kółka Rolniczego i uczęszczaj na zebrania!

ZEBRANIA KÓŁEK ROLNICZYCH

w dniu 8 marca 1931 r.

Lubawa o godz. 16 na salce parafjalnej.
Lipinki „ „ 12.
Świniarc „ „ 15.
Prątnica „ „ 12.
Tuszewo „ „ 15.

O liczny udział na tych zebraniach uprasza się.

Walne zebranie Tow. Pszczelarzy

odbędzie się w **niedzielę, dnia 8-go marca rb. o godz. 14,30 w Lubawie.**

Porządek obrad:

1. Zagajenie i zdanie sprawozdania z rocznej działalności.
2. Wybór nowego zarządu.
3. Komunikaty i okólniki P. Z. T. P.
4. Ściągnięcie składek członkowskich i sprawa abonamentu „Pasieki Pomorskiej".
5 Wolne wnioski i zakończenie zebrania. Sekr.